

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercurea si Sambet'a, Fiea una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri externe 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 5.

Brasiovu, 15. Januarius 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

31. Decembre 1863!

Cu diu'a de astadi se cufunda eara unu anu in adunculu eternitatei, din care nu se va mai redicá, care nu se va mai întorce!

E de catra séra, candu se inveluia diu'a cu nópteá, candu vroindu, ne voindu nu poti se nu arunci o privire peste diu'a trecuta, luandu-ti séu dandu-ti socotéla peste cele ce ai intreprinsu séu ai intremisu in acea di. — Tocma depuseiu din mana N 120, — celu de pe urma in anulu 1863 din Gazet'a Transilvaniei, si repetiendu cuvintele cele din sirulu ultimu: „Anu nou fericitu pentru totu si pentru parte“ me vediuiu impinsu a aruncá o privire peste anulu trecutu, ba me vediuiu aruncatu cu firulu cugeteloru mele pana la finea anului 1860; iute cá ventulu trecuiu cu cugetulu peste tóte ce s'au intemplatu de atunci pana astadi! nu cele ce se atingu de persón'a ori famili'a mea, ci cele ce privescu natiunea, a carui fiu sum, si de a carui buna stare e legata si fericirea familiei mele! Cugetandu, ca nu va fi fara interesu pentru publiculu cetitoriu alu Gazetei Transilvaniei a recapitulá cele petrecute in cesti 3 ani din urma; me asediaiu la més'a de scrisu si me incercaiu a pune pe chartia catu se póte mai fidelu cugetele aceste fugitive, ce me impresurara in sér'a de pe urma a anului 1863!

Care anima de romanu transilvanu nu s'a implutu de bucuria la cetirea diplomei imp. din 20. Oct. 1860! si mai alesu la a autografeloru catra ministrulu contele Rechberg? in cari se face romaniloru transilvani prospectu de o schimbare a constitutiunei vechi transilvane afuudu taiatórie, firesce in interesu romanu! Catu a fostu de mare acésta bucuria, atatu de mare a fostu desamagirea resp. intristarea, candu cu inceputulu lui Decembre 1860 — „tocma candu una deputatiune númerósa din cei mai alesi barbati romani transilvani — „dupa-ce substernuse Imperatului petitiunea memorabile „din 10. Dec. 1860 — staruiá pe la locurile mai inalte de a mediuloci resultatu bunu acelei petitiuni,“ cá unu trasnetu din seninu se lati fam'a, ca contele Mikó e denumitu de gubernatore si bar. Kemény de cancelariu a Transilvaniei, celu d'antaiu fostu presiedinte la adunarea secuiloru din Agyagfalva, eara celu din urma la diet'a de trista memoria din 1848! Si dieu nu fara temeiu a fostu acea intristare, ca bar. Kemény prin 3 acte memorabili numai decatu dedese cunosca romanii ce au ei de a asceptá in Transilvani'a!

- 1) Compunerea unei conferintie remnicolare sub presidiulu lui (spre a prepará una lege dietale) la care conferintia erau chiamati 24 magiario-secui, 8 romani si 8 sasi.
- 2) Instructiunea pentru comitii supremi, dupa care acestia poteau se compuna representatiunea municipiului dupa placulu lor.
- 3) Tramiterea la Ardealu a fostului comite sas. spre a organisá Sachsenland-ulu dupa punctele regulative!

Ce a otaritu cu majoritate conferinti'a din Belgradu, scimu, scimu si aceea, ca fratii magiari nu au luat in cea mai mica socotéla argumintele romaniloru in contra intentiuniloru magiario-secuie, cu atat'a mai pocinu doririle lor! scimu cumu au compusu comitii su-

premi comitetele comitatense; scimu, ca nu s'au tienutu de instructiunea octroata, ci au intregitu comitetele din 1848, si aceste au facutu restauratiunea amplotiloru; scimu, ca romanii, seracii, protestasera pe totu loculu in contra acestoru apucaturi ale revolutionariloru din 1848: indesiertu! anulu 1848 reinviase! In Sachsenland comesulu Salmen organisá asia, catu burocrati'a sasésca din 1848 se vediu restituita si pusa in lucrare in tóta poterea s'a!

Protestari, nemultiumiri, plansori, si cate tóte in contr'a acestoru nepasturi si potentii in comitate, in scaune sasesci si in orasie! tóte indesiertu! De unu ajutoriu, de o schimbare in favorulu romaniloru — neci unu prospectu! Ba totusi e unulu: Diet'a! La Dieta ne indreptau magiarii, la Dieta ne manau sasi, la Dieta ne inviau dela locurile mai inalte, cu acestu adausu, ca Diet'a are de a face schimbarile afundu taiatóre! Ei bine! asia ne puseramu tóta speranti'a in Dieta si cereamu din tóte partile conchiamarea Dietei, dela care asceptamu vindecarea nepastuiriloru.

Cancelariulu Kemény mediulocisa o pre-inalta resolutiune pe temeulu conferintiei din Belgradu, dupa care Diet'a transilvana avea se se conchiame in sensulu legi din 1791 cu acea singura modificatiune, ca din cei pana la 1848 neindreptatiti, aceia, carii voru plati contributiune de pamentu 8 fl. v. a. se aiba dreptu de a concurge la alegerea deputatiloru dietali! Acestea si cu o litera mai multu erau se fia dupa planulu Cancelariului schimbarile cele afundu taiatóre; adeca in esentia nemica, ca prin acést'a modalitate Diet'a din 1861 erá totu aceea, care a fostu in 1848, cu mani, cu picióre! Si asia si cea de pe urma sperantia a romaniloru li se luá, se prefacú in fumu! Ce erá de facutu? In comitate incepuse in vér'a an. 1861 persecuarile inteligintiei romane, B. Kemény oprise pe Episcopi si pe Preoti a se mesteca in trebile politice, — cá si candu ei nu ar' fi cetatiani si fiii ai patriei! pe inteliginti'a o arestau; comit. supr. P. mediulocise dela gubernu voie de a poté arestá pe romanii bujtogatai, — adeca pe aceia, carii nu se supuneau szolgabiraielor, cari esisera din taber'a lui Kossuth si demandau la ómeni se nu platésca darea imperatésca, fiacare amplotu lucrà dupa pof't'a s'a, toti lucraru in contra ordinatiuniloru mai inalte, si incontr'a intereselor regimului. Gubernulu din Clusiu — se uitá pintre degete! se luá gnosa, unde se ajungemu in asteliu de anarchia! La locurile mai inalte se sciea, ca in Ardealu mergu lucrurile fórté bine, afara de Sachsenland, — unde — se dicea, ca sasi asuprescu pe romani! Pocalulu s'a fostu implutu in vér'a an. 1848, romanii nu mai poteau suferi nepastuirile magiario-secuiloru si ale sasiloru; se luara dara deputatiuni peste deputatiuni catra Vien'a; le succese a convinge pe regimu, ca lucrurile in Ardealu mergu reu, ca romaniloru li se facu mari nedireptati atatu de catra magiari catu si de catra sasi, ca romanii desperésa, unde vedu, ca deregatoriile constitutionale magiare una cu gubernulu din Clusiu nu vreau se scie de nemicu, decatu de legile din 1848 etc. — si spre vindecarea toturoru releloru acestor'a se róga la locurile mai inalte pentru catu mai curend'a conchiamare a Dietei transilvane!

inse nu dupa propunerea lui Kemény, ci astufeliu catu si romanii se fia reprezentati in ea dupa dreptate!

(Va urma.)

Despre academi'a si de alte scóle romanesci.

(Estrasu).

Intardiendu eu cu tramiterea scrisorii de eri, priimindu intr'aceea si multu stimat'a Dtale din 30. Dec. si cetindu cu luareaminte cuprinsulu ei, avendu si intalnire cu doi deputati romani veniti aici in dilele acestea in cause si nevoi particulare de a le mai multoru comune si nepotendu apoi adormi pana spre mediulu noptii, me socotiiu, cá din multimea de materiale ce'mi stau pe mésa asteptandu elaborarea fara cá se'mi remana timpu pentru ele, se'ti impartasiescu tandem aliquidando si eu opiniunea mea ce o am cu privire la redicarea de scóle mai mari si anume de vreo facultate curatu romanésca, inse astadata numai asupra partii finantiale, séu ceea ce se numesce nervus rerum.

Et genus et formam regina pecunia donat.

Blastamata maxima, inse din nenorocire totusi prea-adeverata astadi cá si nainte cu doua si trei mii de ani.

Scóle mari, fara parale? Se póte óre? Si inca fara parale fórte multe; pentruca vedemu bine, ca o singura academia de drepturi numai de ceva rangu nu o poti redica fara spese anuale de 15 pana in 18 mii fl. v. a. Ei bine, dara sci, ca romanii ardeleni au acumu indata, déca vrei, atati bani, inca si mai multi, fara cá se fia siliti a cersi.

Eu iti voiu demustra acésta, ci astadata numai Dtale. *) Deci aibi me rogu rabdare de a me asculta.

Dtale iti este cunoscutu, cumuca dominiulu Blasiului impartinduse in secululu trecut dupa multe certe ce au urmatu, intre episcopu si calugari, séu mai bine intre episcopia si monastire cu scólele aceleia, dieciuiiele si o parte din regalii s'au datu pentru toti vecii pe sam'a acestor'a, eara episcopi'a le tienea numai in arenda. Dupa desfiintierea iobagiei a urmatu, cá se se dè desdaunare, eara anume episcopiei (acuma mitropoliei) pentru iobagia, eara scóleloru pentru dieciuiiele. Metropoli'a sia luatu dela tíera partea cea mai mare a competintiei sale, eara scólele romanesci din Blasiu pana in or'a de facia inca nu a luatu nemicu, neci chiaru interesele capitalului de 200 mii ce i se cuviniu din fondulu urbanialn si care pe cei 15 ani trecuti dela 1848 incóce facu alte 150 mii fiorini v. a. Capitalulu primitivu destinatu pentru despagubirea dieciuiieleloru adausu cu interesele earasi capitalisate, arunca scóleloru din Blasiu unu venitu anualu curatu à 50/0 de v. a. fl. 17,500

Preste acésta mór'a cea din Blasiu si cea din vecinulu Petrifalau sunt proprietati ale monastirei si respektive ale scóleloru, care amendoua pe viitoru potu aruncá in voi'a cea mai buna pe anu „ 7,500

Prin urmare venitul scóleloru din Blasiu este pe anu v. a. fl. 25,000

Alte venituri ce aru mai poté si aru trebui se aiba acelea scóle in urmarea mai multoru reforme si ameliorari economice in partea de averi ce sunt proprietate a loru, le trecemu astadata cu vederea.

Pentru ce nu s'a scosu pana acumu nemicu din venitul dieciuiieleloru dela statu, candu intr'aceea sasiloru li s'au numeratu sume considerabile pentru dieciuiiele, acésta e o intrebare, la care mie nu mi se cuvine a raspunde, ci credu, ca'ti voru raspunde epitropii desu numiteloru scóle, carii nu voru mai suferi, cá profesorii se le fuga de fóme si de golatate, neci cá se se cersiésca pentru ei pre la usile altora, candu scólele au fonduri prea frumóse, care astépta numai cá cineva se le póрте de grija, se le scótia la lumina si se le tienea in evidentiia curata.

Afara de acésta eu iti mai cuminecu Dtale intre patru ochi, ca sciu unu barbatu romanu besericanu de rangu mare, carele mia promis cu tóta solenitatea, ca déca se va infiintia in Ardealu academia cu limb'a romanésca si déca i se voru impartasi socotelele scóleloru din Blasiu preste totu, cum si ale seminariului si altoru fonduri scolastice dela episcopi'a Sabiiului lamurite bine si tiparite, atunci elu va mediuloci de siguru unu venitu anualu de cate cinci sute galbeni

*) Ba se o spunemu dara la toti, ca ardet Ucalegon in cestiunea provederei natiunei cu institute de totu felulu de cultura, fara de cari lesne amu recadé, unde amu fostu. Sed si male nunc, nec olim sic erit. R.

imperatesci cá parte de plati, ce se voru destina pentru profesori, eara acésta fundatiune va fi pe vecia. Inse pana nu vede socotelele, pentrucá se se scia regula, nu da nemicu, eara dupa ce se va incredintia despre starea lucrului, va dá si va lasa cá se se dè. —

Unii mai sunt si de acea parere, cumuca nu ar' stricá déca s'aru aduce aminte venerabilului capitulu din Blasiu, ca acumu dupa 1/2 seculu si mai bine, de candu esista din liberalitatea episcopului Joane Bobu, se se arate si densulu generosu, consacrandu o parte din fondulu ce i se adauge la casuri de vacanti'a unoru stale cate 1 si 2 ani, incai pe sam'a scóleloru normale spre ale redica din saraci'a si calici'a sub care gemu si se nu mai suferu a se cersi pana si oate o bagatela de cate 5—6 sute fiorini, mai alesu, ca scimu prea bine, cumuca apoi — celu care platesce pe dascalu, are dreptulu de a'i si denumi, apoi fia romani séu nemti séu boemi, totu atata. *)

Ce lucru mare, in cursu de 9—10 ani a capitalisa 9—10 mii fiorini, pentrucá se nu lasamu neci pe dascalii normeloru a fi multu mai reu platiti decatu lacâii de pe caprele careteloru domnesci si mai reu decatu vacarii sateloru. Audi acolo, la anulu Domnului 1864 docentii din Blasiu dela norma tragu inca totu numai cate 121 fl. pe anu?! Earu directorulu normalu platitu nu este de locu.

~~Se trecemu mai departe: la Nasau.~~

Scii, ca fondulu numitu alu provenitóluru, alu regimentului II. restituitu loru dela statu este de v. a. fl. 65,000

Mai scii inse, ca fondulu montureloru lamurinduse bine trece preste 300,000

Mai afla, ca acelu regimentu are si la imprumutulu nationalu 18,000

Precumu si ca muntele „Dosulu Stânisiórii, care pana acumu se dedese in arenda prin Bezirkerei proprietariului de mine din acelu tienutu cu unu pretiu de bajocura de 600 fl.; de asta tótna nainte s'a datu cu 4000 fl. — prin urmare valórea lui ar' fi à 5 0/0 80,000

Mai adauge si fondulu de montura pe care l'a recastigatu si regimentulu I. romanescu si care face 180,000

Stringe acestea sume v. a. fl. 643,000

Adauge si ale Blasiului si ale Sibiiului si vei avea de parte preste unu milionu fondu curatu.

Si apoi binevoiesce a intreba pe respektivii dispunatori de acelea fonduri, ca ce cugeta ei a face cu veniturile loru? —

Mai intréba si pe unu mare numeru de comune romanesci, ca ce au facutu ele cu obligatiunile loru de imprumutu nationalu din a. 1854 si vei afla preste unu milionu bani inca nepredati de comune séu neinsielati de evreii adusi inadinsu de Bezirkerei in tíera

Acestea cifre sunt positive. Mai departe lasu cá se judeci Dta insuti, cá ce lipsesce romaniloru ardeleni spre a porni pe o cale mai larga a culturei mai inalte. Déca cineva are unu talentu si ilu ingrópa, séu ilu préda, cine óre va fi nebunulu acela, pentru cá se mai de pe man'a lui doua trei séu cinci talente? Nemini, ci ne voru lua earasi sub epitropia fórte strinsa. — Ddieu cu Dvostra. —

Vien'a, 5. Ianuaru 1864.

Dela senatulu imperialu.

Comisiunea pentru drumulu feratu transilvanu 'si tienú in 13. Jan. a 3-a siedintia. Se puse intrebarea, ca se se cladésca numai un'a séu mai multe linii? Ardelenii votara pentru mai multe, maioritaea inse numai pentru un'a, cea ce si devini de conclusu. Prin acelu conclusu se reduse debat'a eara la intrebarea: care linia se se cladésca, cea Aradu-Sibiiana séu cea dela Oradea la Brasiovu? Representantele regimului, consiliariulu ministeriulu Schmidt, pledà pentru lini'a Aradu-Sibiiana. Dupa aceea se desfasurà o debata nu atatu generala catu asupr'a articolului 12 din prospectulu regimului, care dice, ca de nu se va poté asigurá altumintrea cladirea acestei cali ferate, apoi se imputeresce regimulu a emite obligatiuni, a caroru interesare si amortisare se garantéza de statu.

Si D. Grois vorbi incontr'a acestui articulu, de óre-ce statulu n'aru fi in pusetiune de a cladí cai ferate. Membrii

*) Vide Suceava, macarea scimu, ca acolo se platescu din banii Bucovinei. R.

comisiunei simtira trebuința de a se declara în contra unei asemenea modalități. Nu se votă ci se lasă locu unei desbateri speciale.

Dupa aceea Dlu cons. ministerialu trecu la lini'a dela Oradea la Brasiovu, combatandu in scurtu ofertele firmei Bischoffsheim & Hirsch, pentru ca planurile nu ar fi gat'a si mai cu seama pentru ca pretinde 14 milioane mai multu decatu aceea oferta, care pentru o suma mai mica voiesce a cladi si o cale ferata de 10 mile prin munti.

Dupa aceast'a luà Schindler cuventulu si arata, ca sum'a mai mic'a nu este caracteristica unei oferte de soliditate mai mare. — Ofert'a ce concureza cu a firmei Bischoffsheim & Hirsch este forte nesigura, de ore-ce chiaru dupa concesiune 'si inca cere timpu de 6 luni, ca se se gandesca. Prin acest'a conditiune s'aru mai amanà treb'a inca unu anu. Dupa aceea trece la o propunere mediulocitoare, ad. calea ferata dela Oradea mare preste Clusiu la Sibiu, pentru care se cere garantarea unui venitu curatu de 3,350,000 de fl. in argintu. Schindler dice, ca aceasta linia ar' fi cu multu mai folositoare decatu cea dela Aradu la Sabiu, si totusi n'aru constà pe statu mai multu. Si acest'a oferta e facuta din partea firmei Bischoffsheim & Hirsch, in casu, candu n'ar reesi lini'a dela Oradea la Brasiovu.

Totudeodata anuncia Dlu Schindler, ca in siedinti'a urmatore va propune, ca regimulu se substerna petitiunile de concesiune si planurile comisiunei, care apoi va conchiamà ómeni de specialitate, cari se judece, deca planurile pentru lini'a Oradea-Brasiovu nu s'au indeplinitu intr'atat'a, incatu se servesca dreptu basa unoru pertractari decidoare.

In aceasta siedintia dep. Baritiu tienu o discussiune mai lunga in favorea liniei Oradea-Brasiovu. Lenga Dsa se alaturà si Dlu Lohninger, care arata, ca cu caile ferate se se orienteze cineva dupa directiunea negotiului, eara nu din contra. Negotiulu 'si are a sa directiunea preste Brasiovu la Galati.

In fine siedintieloru comisiunea se otari cumu scimu pentru linia Alvinz-Turnu-rosiu si ³⁰/₁Sambata se va lua inainte in Senatu.

Brasiovu, 27. Jan. Nemica e mai nobilu in lume, decatu a trage folose pentru natiune si binele publicu cu ore ce ocaziune, chiaru si din distractiuni, care acestea au apoi si o dupla multumire, candu partasii sciu, ca pe lenga orele de placere si conversare facu si o fapta buna, o fapta iubitoria de ómenire. Intocma credemu, ca au avutu multumire toti, cei ce luara parte in numeru mare si la Balulu Reunii Femei Rom. de Dumineca, care privitu din orece respectu fu inadeveru splendidu si decurse spre generala multumire a óspetiloru de tota plas'a si auctoritatea. —

Frigulu incepu a se muia, negotiulu cu vecinii a se mai desmorti; numai cele ce ascunde viitoriulu in sinulu seu si temerea generala, ca nu cumuva cetatea acesta, care e emporiulu comerçului orientalu si occidentalu, se remana eschisa dela comunicatiunea drumulu feratu, dela care i depinde sortea viitoriulu seu, implu de grija neadormita animele celoru, ce sciu face calcule si pentru unu viitoriu mai departatu. Asia mai departatu! ca cei ce lucra numai pentru presentu, aceea neci ca potu ave unu viitoriu feritu de rele. —

— Diurnalele scriu ca securu, ca Esc. S'a D. Eppu Dr. Haynald astepa la mamasa in Szécény in Ungari'a de susu resolutiunea maiestatica, care fara intielegere cu Rom'a nu emanéa. —

— Scirea despre repausarea D. sen. imp. Sipotariu in Vien'a se deminte, cu adausu, ca Dsa se afla bine si sanatosu in senatulu imperialu.

Sabiu, ¹⁹/₇ Jan. 1864. Spre a intregi cele publicate in „T. R.“ despre gratularea Esc. Sale D. Vicepresedinte gubernialu D. V. Ladislaus Popp facuta din partea romaniloru, me' aflu obligatu a mai adauge ca la anulu nou fusera romanii intrunu numeru forte insemnatu invitati la o petrecere de sera, de catra Esc. S'a, si inca fara destingere de stare si confesiune impreuna cu sociile loru, incatu si pecatu numai 'lu iertara incaperile locuintiei Escelentiei Sale, unde primiti cu cunoscut'a afabilitate, si ospetati cu cordialitate curatu romana si petrecura pana dupa mediulu noptii. — Cu acesta ocaziune inca avura cu totii buna ocaziune de a se pute convinge, ca in cerculu familiei Esc. Sale demnitatea si onorea inaltata nu a strafornatu intru nemica inascutele simpatie catra sangele seu neci moravurile ei in vreunu fumu aristocraticu care, durere!! ca la vreocativa; inse multamita Ceriului, ca inca pucini! romani si dame cu stare mai inalta si plati mai marisore, le stringe si sucesce buzele, candu se

umilescu a'si deschide gur'a in vorbire cu altii, de o stare mai modessta, eara apoi, candu se uita in guirusiu ca paunii si scutura capulu pe uliti, ca si omu n'ar mai fi remastu nici unu grauntiu in tr'ensulu! — si asià mirosandu erba de aristocratismu cauta cu luminarea ocaziuni de a se arata ca su nasoti pentru a fi domni si asià se isola de fratii si surorile loru spre a 'si contrage o despretiure comuna?! care-i va si ajunge de siguru! —

CHRONICA ESTERNA.

Telegramu. Muresianu Brasovu ²³/₁. Caus'a monastiriloru inchinate e completu terminata. Cele 51 milioane ficate ca desdaunare monastiriloru locuriloru sante se voru acoperi prin dobanda de unu imprumutu contrasu cu 88 cu interesu 7 ⁰/₁₀, ce s'a votatu eri prin camera.

Dela graniti'a Besarabiei se scrie, ca in tota Rusia se facu pregatiri militari, si transporturi mari de trupe se duc necontentu la tiermii Marei negre. In Moscva si Petersburg totu sufletulu rusu e convinsu, ca in primavera va prorumpe anu resbelu universalu, care se va lati si preste orientu.

Tote Corabiele negotiaturiloru din Odesa se adapteza spre a se pote intrebuintia pentru transporte o de arme si militia. La Crimu inca mergu trupe mereu. Nu e glume cu primaver'a.

Caus'a Dano-germana. Pana acumu se credea, ca statele germane voru lucra intr' o unire in caus'a natiunala holstainena; acest'a unire inse te prefacu in fumu si Germani'a e astadi amenintata si de unu resboiu internu civilu. —

Federatiunea ad. respinse cu majoritate de voturi propunerea Austriei si a Prusiei in caus'a ocuparei Schleswig-Holstainului; Austri'a si Prusi'a declarara in contra decisiunei federatiunei, ca ele ieu singure in mana caus'a Dano germana si indata au si pusu la cale a tramite acolo si anume Austri'a 50 de mii, er' Prusi'a vr'o 70 de mii, cari au si pornitu catra Holstain.

Statele cele mediulocie cu tota majoritatea voturiloru au remasu nerespectate, si federatiunea germana a devenitu adi unu ce, care in fapta se numesce numai ilusiune. Ce pote urma de aici alta, decatu resbelu civilu intre statele de mediulocu, cari si protestara, si intre acestea doua poteri germane; inse fara aliati nu voru pote, asia dara numai Franci'a ca vecina si flamura nationala se oferu de sene ca aliati. —

Austri'a si Prusi'a dederu unu ultimatu catra Dani'a, de cuprinsu, ca deca regele Christianu nu va desfiintia constitutiunea din 18. Noembre, care centralisesa si ducatele in monarchia, ele dupa terminulu de 18. Jan. voru ocupa si Schleswigulu intrerumpendu'si comerçulu diplomaticu. Regele Daniei se opuse la acest'a pretensiune, si reprezentantii Austriei si Prusiei din Kopenhaga sunt rechiamati si voru fi si parasitu acesta capitala. — Scimu, ca Angli'a s'a declarat, ca indata ce Germanii voru trece pe pamentulu Schleswig, va grabi cu ajutoriu pentru regele Daniei si acumu se astepa resbelulu, despre care neci in Vien'a nu se mai indoiescu ómenii, ca va ave consecintie importante si se crede, ca si ramurite. —

FRANÇIA. Paris 15. Jan. Desbaterea adresei a inceputu in corpulu legislativu francesu pr'ntr'unu discursu forte insemnatu alu d. Thiers, in care cere libertatea politica, libertatea individuale, libertatea presei, libertatea electorale, libertatea, reprezentatiunii nationali si responsabilitatea ministeriale, adeca intemeierea guvernulu constitutionale cu tote libertatile sale, terminandu cu aceste insemnatore ruvinte:

„Se nu se uite inse acesta tierra abia desteptata, acesta „tierra infocata si la care esagerarea dorintiei este atatu de „apropiata de desteptare, daca permite a se cere astadi in „numele seu intr'unu chipu deferinte si respectuosu, intr'ua „di pote ea va cere!“ D. Jules Favre, respundendu d. ministru de Statu care a vediutu in aceste cuvinte ua amenintiare de revolutiune, a disu: „Catu despre cele din urma cuvinte cu oari d. Thiers a terminatu dicursulu seu, crediu, ca cugetarea sa a fostu reu intielésa. Aceste cuvinte voru remane in memori'a tieriei si voru face drumulu loru.“

Tota presa francesca este unanima in admiratiunea sa pentru acestu discursu.

Paris, 15. Ianuaru. Monitoriulu publica respunsulu Imperatului la alocutiunea Cardinalulu Bonnechese cu ocaziunea presentarii baretului. Imperatulu dice: Ai dreptate a dice ca onorile sunt u'a sarcina grea ce ne impune provedintin. Ea a voitu a inmultu datoriele in proportiune cu demnitatile. Adesea me intreb, daca o sorte buna nu are totu

atata tristetia catu si o sórta rea. Dar' in tóte casurile, credinti'a este conductorele nostru si radimulu nostru, oredinti'a religiósá si credintia politica, adica increderea in Dumnedieu si increderea intr'no misiune de implinitu. Dumnéta ai esplicatu acésta misiune de implinitu. Dumnéta ai esplicatu acésta misiune cu sperientia de autoritate si a preotului, care a vediutu d'aprópe unde conduce parasirea ori carui principiu alu ordinei si alu credintiei. Trebuie dar', ca Dumnéta, oa si mine, se fii surprinsu a vedé, ca dupe unu intervalu atatu de scurtu, barbatii cari abia au scapatu din naefringere, mai chiama in ajutorulu loru vénturile si furtunele. Dumnedieu protege Francia destulu de invederatu spre a permite cá geniulu reului s'o mai póta turbura. Cerculu constitutiunei nóstre a fostu trasu largu. Ori ce omu oneatu se póte misca cu comoditate, fiindu ca fia-care are dreptulu a'si esprime ideele, a consilia guvernului acte si a lua drépta sa parte la afacerile publice. Asta-di nu mai esista nici o eschidere a clerului, care are nu numai dreptulu a se ocupa de religiune, ci ale carei capete gasescu locurile loru in Senatu. „Imperatulu multiamesce cardinalului pentru justitia cu care a recunoscutu simtiemintele religiósé ale Imperatesei“. Este una fericita prerogativa a femeiei, d'a remané straina afacerilor de statu, spre a se puté devota cu totulu aplecariloru marinimósé ale sufletului. Fiiulu meu, pe care-lu protegu binecuventarile bisericeii, va invetia de timpuriu datoriele sale cá crestinu, cá cetatianu si cá principe, si mai tardiu va continua a plati patriei si amiciloru tatalui seu datorii'a mea de recunoscintia si de iubire“.

In cele de susu vedemu radicanduse o lupta intre credinti'a politica liberala constitutionala reprezentata prin partid'a lui Thiers si intre principiulu auctoritatei cu angustarea libertatiloru constitutionalii, adica: Poporulu se asculte candu ise poruncesce de susu, ca de susu vine mantuinti'a, precandu liberalii dicu: vocea poporului e vocea lui Dumnedieu.“ Celu mai mare dusmanu alui Napoleonu, adica liberalismulu in Francia sia redeschisu ochii, ca libertatei lui 'i amenintia pretutindinea o angustare autocrata. —

PRINCIPATELE UNITE ROMANE.

Bucuresci, 10/22. Jan. Ministeriulu de resbelu publica urmatoriulu concursu de mare importantia:

Avendu in vedere folosulu ce trage tiér'a si armat'a din respandirea instructiei in óste;

Avendu in vedere, catu de nemeritu este de a se pune in man'a soldatului carti de cetitu, care, aducundu'i aminte gloriósé suvenire si nobile esemple, se fia in acelasu timpu in reportu cu gusturile si positi'a s'a;

Avendu in vedere lips'a ce are óstea de o istoria militara a Romaniei;

Avendu in vedere crearea scóleloru prin regimente;

Amu hotaritu unu concursu pentru adoptarea a doua ouvrage destiuat scóleloru regimentarii ale corpuriloru.

Anteiuulu ouvrage va cuprinde „o adunatura de faptele cele mai insemnate de bravura, de generositate, umanitate, patriotismu, desinteresare si eroismu“ prin care ostasii Romani s'au deosebitu in tóte epocile istoriei nóstre.

Autorii trebuie se se silésca a aratá totu ce póte inspirá soldatiloru sentimentele cele mai nobile. Nu trebuie se pérda din vedere, ca cartea ce voru face este destinata pentru soldati, din care cea mai mare parte are prea pucina instructie si multi de locu.

Trebuie se fia dar' proprie pentru tóte inteligintiele, si prin urmáre, unu stilu simplu este de neaperata trebuintia. Dreptu modelu se póte insemná concurentiloru episodulu istoricu Sobieski si Plaesii Romani, descrisu de C. Negruzzi si Circularea din 1. Noemvre 1860 a D. M. Cogalnicénu, atunci min. din intru, contra sateni.

Acestu ouvrage va trebui se aiba materia celu pucinu a unti volumu in 12, imprimatu cu cicero si grosu de 150 pagini.

Alu doilea ouvrage va fi: „Istori'a militara a Romaniei.“

Acésta istoria va cuprinde cu amenuntu tóte evenemintele militare ale istoriei nóstre.

Autorii voru insistá mai cu séma asupr'a epocelorui lui Stefanu celu mare si Mihaiu Vitézulu, precumu si a acelorui, in care s'au organizatu pentru anteia óra armate regulate. Afará de acestea, autorii voru descrie, pe lenga istori'a resbóieloru Principatelorui, totu ce este indispensabilu a se cu-

nósce din istori'a generala a tieriloru. Concurentii nu trebuie se piarda din vedere, ca acésta carte este destinata mai cu séma la iuncti'a sub-oficiloru; prin urmáre, trebuie se se precisá bine faptele, a nu se desvóltá de catu cele, care au o adeverata importantia in analele nóstre si se evite digresiile politice, cu totulu straine destinarii acestui ouvrage.

Pentru amendoua ouvragele se voru admite la concursu ouvragele imprimate si manuscrise. Tóte trebuie se depuse la ministeriulu de resbelu (Directi'a 1, Divizi'a 1) inainte de 31. Dec. 1864.

Fia-carui depositariu i se va dá o recepisa de priimirea uvrageiului.

Uvragele se voru supune la esaminarea unei comisii speciale. Concurentii voru fi indata informati de rezultatulu acestui esamenu.

Uvragele, care voru fi recunoscute de comisie, ca implinescu conditiile cerute, se voru adoptá indata, si urmandu a remané proprietate a ministrului de resbelu, se voru acordá dreptu prime autorului.

200 galbeni pentru celu d'anteiu ouvrage.

300 galbeni pentru celu d'alu doilea (istori'a militara.)

Unu accesistu de 30 galbeni pentru celu d'anteiu si de 50 galbeni pentru celu d'alu doilea se va puté acordá autorului, care se va apropiá mai multu de scopu.

Nr. 73, Ianuariu 8.

Min. de resbelu, Generalu J a c o v a c h i.

In 21. Jan. s'a serbatu in beseric'a rom.-cath. a baratiloru cu catafalcu si insemnele sangerandei Polonie, crucea, spini etc. aniversarea rescularei a 5-a a Poloniloru pentru ne-dependinti'a si redobandirea natiunalitatiloru. „Romanulu“ impartasiesce acést'a scire cu cuvintele urmátorie:

Nu vomu dice aci nimicu altu de catu ca tóte clasile si tóte partitele, au fostu reprezentate la acésta durerósé si sublimá ceremonia; poporulu, comerciulu, industria, deputatii Adunarii, si doi din Presiedintii iei, dd. Panu si Ionu Ghica, Pressa, artistii, profesorii, femei, copii, toti au venitu se ingenunchie la crucea celoru restigniti pentru natiunalitate, toti au venitu se invetia de la Poloni, ca pentru cá ua natiune se póta trai trebuie se invetia mai anteiu a muri. A suferi, a muri, s'a fi demnu d'a muri pentru Patria, pentru libertate, éca cea a ce nu scimu si éca ce trebuie se invetiamu, daca voim se fimu ua natiune. Sange alu Poloniloru martiri, fi cu noi, s'atunci Romania va sei a dovedi ca este cu voi!

C. A. R.

PUBLICATIUNE.

Posesiunea, reposatului Samuele Nopcsa din Strigi Sangeorgi si Criseni (Comitatulu Hunidora) care sta din o curiá nobilitara cu o gradina si zidire frumosa din 22 jug. catastr. de aratu, 7 jug. de cositu si 7 jug. de padure, se vinde; deci cumperatorii au a se adresá catra plenipotentariulu Ludovicu Szavu din Mociu. 2-3

Prin presenta se aduce pré onor. P. T. publicu la cunoscintia cumca: IN DEPOULU DE CLAVIRE a' la

J. M. Schweighofer.

(strada vamii in cassa lui Bogdan)

a sositu din nou o partida de clavire de calitati diferite bunatate deosebita, mai effine, pre cumu si pianuri de Concertu de cele mai superbe, cele din urma care oru esitu in ultima inventie din renumita fabrica a lui Schweighofer sunt prevediute cu asia numitu Sirofulu localu. —

Inventia acésta éste de unu folosu neaparatu, inpiedcandu de aci inainte strica rea tastelorui, or si catu de tare se fie intrebuintiatu instrumentulu, si de alta parte dá ciocaneloru lovitura nespusa de sigura si uniforma, prin urmáre calitati, ce sunt de inportantia mare. 1-2

Cursurile la bursa in 27. Ianuariu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 75 cr. v.
Augsburg	—	—	119 „ 75 „
London	—	—	119 „ 75 „
Imprumutulu nationalu	—	—	80 „ 20 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	72 „ 40 „
Actiile bancului	—	—	780 „ — „
„ creditului	—	—	180 „ 60 „

„Obligatii desarcinarii pamentului in 9. Ianuariu 1853:

Bani 73-50 — — Marfa 74-50